

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 avril 2006

PROJET DE LOI

**modifiant la législation relative à la protection
de la jeunesse et à la prise en charge
des mineurs ayant commis un fait
qualifié infraction**

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à
la protection de la jeunesse, l'article 606
du Code d'instruction criminelle et
les articles 12 et 30 du Code pénal**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Hilde CLAES**

SOMMAIRE

I. Exposé introductif de Mme Laurette Onkelinx, vice- première ministre et ministre de la Justice	3
II. Discussion et votes	8
A. Projet de loi 1467	8
1. Discussion	8
2. Votes	16
B. Projet de loi 1951	17

Documents précédents :

Doc 51 **1467/ (2004/2005) :**

017 : Projet amendé par le Sénat.

Voir aussi:

019 : Texte adopté par la commission.

Doc 51 **1951/ (2005/2006) :**

002 : Projet amendé par le Sénat.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 april 2006

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wetgeving betreffende de
jeugdbescherming en het ten laste nemen van
minderjarigen die een als misdrijf
omschreven feit hebben gepleegd**

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming, van artikel
606 van het Wetboek van strafvordering en
van de artikelen 12 en 30 van het
Strafwetboek**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Hilde CLAES**

inhoud

I. Uiteenzetting van mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie	3
II. Bespreking en stemmingen	8
A. Wetsontwerp 1467	8
1. Bespreking	8
2. Stemmingen	16
B. Wetsontwerp 1951	17

Voorgaande documenten :

Doc 51 **1467/ (2004/2005) :**

017 : Ontwerp geamendeerd door de Senaat.

Zie ook :

019 : Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 51 **1951/ (2005/2006) :**

002 : Ontwerp geamendeerd door de Senaat.

**Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date du dépôt du rapport :**

Voorzitter / Président : Martine Taelman

A. — Titulaires / Vaste leden :

VLD Sabien Lahaye-Battheu, Claude Marinower, Martine Taelman
 PS Valérie Déom, Eric Massin, André Perpète
 MR Alain Courtois, Olivier Maingain, Jean-Pierre Malmendier
 sp.a-spirit Hilde Claes, Walter Muls, Guy Swennen
 CD&V Jo Vandeurzen, Tony Van Parys
 Vlaams Belang Bart Laeremans, Bert Schoofs
 cdH Melchior Wathelet

B. — Suppléants / Plaatsvervangers :

Alfons Borginon, Guido De Padt, Stef Goris, Guy Hove
 Alisson De Clercq, Thierry Giet, Karine Lalieux, Jean-Claude Maene
 Anne Barzin, Eric Libert, Marie-Christine Marghem, Charles Michel
 Anne-Marie Baeke, Stijn Bex, Dylan Casaer, Greet Van Gool
 Liesbeth Van der Auwera, Servais Verherstraeten, Carl Devlies
 Nancy Caslo, Alexandra Colen, N
 Joëlle Milquet, Jean-Jacques Viseur

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

ECOLO Marie Nagy

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
Vlaams Belang	: Vlaams Belang
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :	Afkortingen bij de nummering van de publicaties :
DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA : Questions et Réponses écrites	QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN : Séance plénière	PLEN : Plenum
COM : Réunion de commission	COM : Commissievergadering
MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be	Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces projets de loi modifiés par le Sénat au cours de ses réunions des 18 et 25 avril 2006.

**I. — EXPOSÉ DE MME LAURETTE ONKELINX,
VICE-PREMIÈRE MINISTRE ET MINISTRE DE LA
JUSTICE**

La ministre rappelle les bonnes discussions et auditions qui ont eu lieu à cette commission le premier semestre de 2005, sur base du projet de loi initial, qui avait déjà fait l'objet d'une large consultation de terrain avant de vous avoir été soumis.

Elle rappelle également les négociations avec les communautés qui ont eu lieu avant et pendant la discussion à la Chambre, à votre demande.

Ces négociations, dans une matière tellement sensible sur le plan de la répartition des compétences, n'ont jamais cessé.

Elles ont continué à avoir lieu. Egalement après la transmission, le 14 juillet 2005, du dossier au Sénat et après l'évocation par celui-ci du deuxième projet concerné.

En effet, au moment de sa discussion au Sénat, il restait des «nœuds», pour lesquels des choix ont dû être posés:

le dessaisissement

Le dessaisissement est, nous le savons, un aveu d'échec du système spécifique aux mineurs. Lorsque le tribunal constate que les mesures de protection de la jeunesse sont inadéquates face au jeune qui lui est déféré, le renvoi vers le système pénal peut-être envisagé. Heureusement ces procédures de dessaisissement sont un fait exceptionnel auquel les juges ne recourent pas facilement.

Pourquoi conserver ce mécanisme? Parce qu'il s'agit en quelque sorte de la soupape de sécurité d'un dispositif qui se veut, non pas uniquement protectionnel, mais qui - même s'il envisage des «sanctions éducatives» pour les mineurs - prévoit toujours ces mesures en tenant compte de l'âge du mineur et part de l'hypothèse qu'une évolution positive de celui-ci est possible.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze door de Senaat gewijzigde wetsontwerpen besproken tijdens haar vergaderingen van 18 en 25 april 2006.

**I. — UITEENZETTING VAN MEVROUW LAURETTE
ONKELINX, VICE- EERSTE MINISTER EN
MINISTER VAN JUSTITIE**

De minister brengt in herinnering dat deze commissie tijdens de eerste jaarhelft van 2005 terzake een grondig debat heeft gehouden, met hoogstaande hoorzittingen. Dat gebeurde op grond van het oorspronkelijke wetsontwerp, waarover reeds breed overleg met het veld was gevoerd, nog vóór het aan het parlement werd voorgelegd.

De minister memoreert ook dat voor en ook tijdens de behandeling van het wetsontwerp in de Kamer, op verzoek van de kamerleden, met de Gemeenschappen over die tekst werd onderhandeld.

Er werd onafgebroken onderhandeld over een aanleggenheid die op het stuk van de bevoegdheidsverdeling uitermate gevoelig ligt. Die onderhandelingen gingen door, ook nadat de tekst op 14 juli 2005 naar de Senaat was overgezonden en nadat die hoge vergadering het tweede betrokken ontwerp had geëvoceerd.

Inderdaad, op het ogenblik van bespreking in de Senaat bleven nog enkele knelpunten over waarvoor keuzes moesten worden gemaakt.

de uithandengeving

We weten dat de uithandengeving een toegeving is van de mislukking van het systeem dat specifiek van toepassing is op de minderjarigen. Wanneer de rechtbank vaststelt dat de jeugdbeschermingsmaatregelen onaangepast zijn voor de jongere die haar wordt voorgesteld, kan de verwijzing naar het strafrechtssysteem worden overwogen. Deze procedures van uithandengeving zijn gelukkig uitzonderlijke feiten, waarop de rechters niet makkelijk een beroep doen.

Waarom dit mechanisme behouden? Omdat het in zekere zin de veiligheidsklep is van een dispositief dat niet alleen beschermend wil zijn, maar dat, zelfs indien het «educatieve sancties» voorziet voor de minderjarigen, bij het opleggen van de maatregelen altijd rekening houdt met de leeftijd en uitgaat van de hypothese dat een positieve evolutie van het kind en de adolescent mogelijk is.

Toutefois lorsqu'une procédure de dessaisissement doit avoir lieu, ces jeunes ont le droit de savoir dans un délai raisonnable par quelle juridiction ils seront jugés. C'est pourquoi le projet de loi prévoit de raccourcir les délais relatifs à cette procédure. Le projet prévoit également qu'une fois la décision de dessaisissement prise par le tribunal de la jeunesse, les jeunes dessaisis seront jugés par des chambres spécialisées créées au sein des tribunaux correctionnels et des cours d'appel.

Suite à une nouvelle concertation avec les communautés, le gouvernement a présenté des amendements qui installent des chambres au sein du tribunal de la jeunesse. Celles-ci seront composées de 2 juges de la jeunesse et d'un juge correctionnel. Des juges de complément viendront en supplément du cadre, là où c'est nécessaire. La chambre appliquera le droit pénal.

Le Sénat a voté les amendements concernés.

La prolongation de certaines mesures jusqu'à l'âge de 23 ans.

Le tribunal pourra ordonner la prolongation des mesures jusqu'à l'âge de 23 ans pour des jeunes qui ont commis un fait qualifié infraction entre 16 et 18 ans, alors qu'à l'heure actuelle cette prolongation est possible jusqu'à 20 ans.

La ministre admet que cette mesure est controversée mais il faut comprendre qu'elle s'inscrit dans la volonté de réduire le nombre de dessaisissements. En effet, certains magistrats ont confirmé que s'ils avaient eu la possibilité d'organiser un accompagnement pour certains jeunes proches de leur majorité, ils n'auraient pas eu recours au mécanisme du dessaisissement.

Enfin le tribunal pourra ordonner une mesure de surveillance jusqu'à 23 ans pour un jeune âgé d'au moins 12 ans ayant commis un fait qui, s'il était majeur, aurait entraîné une peine de réclusion de plus de 10 ans. Il s'agit donc d'un fait très grave. Cette possibilité est limitée à des jeunes placés en IPPJ et qui manifestent une mauvaise conduite persistante ou un comportement dangereux.

Après concertation de la ministre avec les communautés, le Sénat a approuvé un amendement du gouvernement qui énonce que la disposition qui fait passer la durée maximale des mesures de 20 à 23 ans, n'entrera en vigueur qu'après la conclusion d'un accord avec les communautés sur le cofinancement de cette mesure.

Le stage parental

Cette mesure s'adresse à des parents démissionnaires et manifestant un désintérêt caractérisé à l'égard

Wanneer een procedure van uithandengeving toch door moet gaan, hebben deze jongeren het recht om binnen een redelijke termijn te weten door welke rechtsmacht ze zullen worden gevonnist. Daarom kort het wetsontwerp de termijnen in verband met deze procedure in. Het ontwerp voorziet eveneens dat, eens de beslissing om uit handen te geven werd genomen door de jeugdrechtbank, de uit handen gegeven jongeren zullen worden gevonnist door gespecialiseerde kamers.

Naar aanleiding van nieuw overleg met de gemeenschappen, heeft de regering amendementen ingediend die deze kamers instellen binnen de jeugdrechtbank. Ze zullen worden samengesteld door 2 jeugdrechters en 1 correctionele rechter. Toegevoegde rechters zullen worden ingezet waar nodig, om het kader aan te vullen. De kamer zal het strafrecht toepassen.

De Senaat heeft deze amendementen gestemd.

De verlenging van bepaalde maatregelen tot de leeftijd van 23 jaar.

De rechtbank kan bevelen dat de maatregelen verlengd worden tot de leeftijd van 23 jaar voor jongeren die een als misdrijf omschreven feit pleegden tussen hun 16de en hun 18de jaar. Deze verlenging is thans mogelijk tot 20 jaar.

De minister erkent dat deze maatregel een twistpunt is, maar men moet begrijpen dat hij past binnen de wens om het aantal uithandengevingen te verminderen. Bepaalde magistraten hebben inderdaad bevestigd dat, indien ze de mogelijkheid hadden gehad om voor bepaalde jongeren een begeleiding te organiseren, ze geen beroep zouden gedaan hebben op het mechanisme van uithandengeving.

Tot slot kan de rechtbank een toezichtsmaatregel tot 23 jaar opleggen voor een jongere van minstens 12 jaar die een feit heeft gepleegd dat, indien hij meerderjarig was, een gevangenisstraf van meer dan 10 jaar als gevolg zou hebben gehad. Het gaat dus over een zeer ernstig feit. Deze mogelijkheid is beperkt tot de jongeren die in een gemeenschapsinstelling geplaatst zijn en die zich verder aanhoudend slecht of gevaarlijk blijven gedragen.

Na overleg van de minister met de Gemeenschappen, heeft de Senaat het Regeringsamendement goedgekeurd dat bepaalt dat de bepaling die de maximale duur van de maatregelen van 20 naar 23 jaar brengt, slechts in werking zal treden na afsluiting met de gemeenschappen van een akkoord houdende cofinanciering van deze maatregel.

De ouderstage

Deze maatregel is bedoeld voor ouders die het laten afweten en die overduidelijk geen interesse voor hun

des faits commis par leurs enfants. Ces parents par leur absence de réaction détériorent, voire amplifient la situation de leurs enfants. Il ne s'agit donc pas de parents débordés ou dépassés et «qui font vraiment ce qu'ils peuvent». Ceux-ci ne doivent pas être sanctionnés mais soutenus. Par contre, ne nous voilons pas la face, il existe hélas une minorité de parents qui ne se préoccupent absolument pas du devenir de leur enfant et qui, par leur attitude, amplifient la dynamique délinquante dans laquelle leur enfant se retrouve. Ces parents abandonnent quasiment leur enfant à leur sort. La société ne peut rester insensible à cette situation, elle doit prendre ses responsabilités. Il arrive au tribunal de prononcer des déchéances parentales. Voici une mesure qui, mise en œuvre avec le «savoir faire» des services communautaires, pourra être bénéfique pour le mineur et remobilisatrice pour les parents. Le stage sera imposé aux parents, mais il devrait être organisé dans le cadre d'une approche d'aide en excluant toute stigmatisation et en prévenant tout effet négatif sur l'autorité morale que les parents doivent maintenir à l'égard de leurs enfants.

Protéger les mineurs qui transgressent la norme ne signifie pas faire preuve de laxisme. Il s'agit de développer leur droit fondamental à l'éducation et d'assurer une prévention contre la récidive. La sanction fait partie de l'éducation et de la prévention. Un jeune doit prendre conscience de ses actes, faire l'apprentissage des règles de vie en société et des responsabilités qu'il est amené à prendre.

C'est cet équilibre que le projet de loi entend réaliser. Les communautés sont d'accord de mettre en vigueur le stage parental, sous un financement fédéral à 100%.

La ministre résume les autres modifications principales qui ont été apportées au niveau du Sénat:

- systématiquement, une copie de chaque décision/ordonnance sera également adressée à l'avocat du mineur

- pour les jeunes de moins de 12 ans, le nombre de mesures qui peuvent être imposées, est limité: le juge pourra uniquement imposer une réprimande, un suivi par le service social et/ou un accompagnement par éducateur référent. Si ces mesures ne sont pas jugées adaptées, le juge peut renvoyer le jeune au parquet pour que celui-ci renvoie le jeune aux Communautés, dans le cadre de la qualification «mineur en danger».

kinderen hebben. Omdat deze ouders niet reageren verslechteren ze de situatie van hun kinderen of vergroten ze die slechte situatie zelfs nog uit. Het gaat dus niet over ouders die overstelpt of overbelast zijn, en «die werkelijk al doen wat ze kunnen». Zij dienen niet gesanctioneerd, maar ondersteund te worden. Daarentegen, en laten we ons geen rad voor ogen draaien, helaas bestaat er een minderheid aan ouders die totaal niet begaan zijn met de toekomst van hun kind en die, door hun houding, de delinquente dynamiek waarin hun kind zich bevindt vergroten. Deze ouders laten hun kind zo goed als over aan hun lot. De samenleving mag niet ongevoelig blijven voor deze situatie. Ze moet haar verantwoordelijkheid opnemen. Het komt voor dat de jeugdrechtbank ouders vervallen verklaart van hun ouderlijk gezag. Dit is daarentegen een maatregel die, in werking gesteld met de kennis van zaken van de gemeenschappen, de minderjarige ten goede kan komen en tegelijk de ouders opnieuw mobiliseert. De stage zal aan de ouders worden opgelegd, maar hij zal moeten worden georganiseerd in het kader van een hulpgerichte aanpak, waarbij elke vorm van stigmatisering wordt uitgesloten en waarbij elke negatief effect van de stage wordt voorkomen op de morele autoriteit die de ouders ten overstaan van hun kinderen moeten behouden.

De minderjarigen beschermen die de norm overschrijden, betekent niet dat men zich laks opstelt. Het gaat over het ontwikkelen van hun fundamenteel recht op opvoeding en over het voorkomen van recidive. De sanctie maakt deel uit van de opvoeding en van de preventie. Een jongere moet zich bewust worden van zijn daden, moet de regels van het leven in de maatschappij en de verantwoordelijkheid die hij op zich zal moeten nemen, aanleren.

Het wetsontwerp wil dit evenwicht realiseren. De gemeenschappen gaan akkoord om de ouderstage in werking te stellen met een 100% federale financiering.

De minister vat de belangrijkste andere wijzigingen samen die door de Senaat zijn aangebracht.

- Stelselmatig zal ook aan de advocaat van de minderjarige een kopie van elke beslissing/beschikking worden toegezonden.

- Aan jongeren van minder dan 12 jaar oud kan maar een beperkt aantal maatregelen worden opgelegd; de rechter zal alleen de betrokkene kunnen berispen, hem doen volgen door de sociale dienst en/of laten begeleiden door een referentieopvoeder. Indien die maatregelen onaangepast worden geacht, kan de rechter de jongere naar het parket doorverwijzen, opdat die instantie de jongere dan naar de gemeenschappen zou doorverwijzen in het kader van de omschrijving «problematische opvoedingssituatie».

– pour ce qui concerne les interdictions de sortir (le fameux «huisarrest»), il est inscrit dans le projet que le contrôle du respect de cette mesure ne revient pas au SPJ, mais à la police, qui tient le SPJ informé.

– En ce qui concerne le stage parental, des clarifications ont été apportées: le lien avec le comportement du mineur est mieux mis en exergue. Et il est précisé que le stage doit servir au jeune

– toute personne qui a la garde en droit ou en fait du mineur, sera impliquée dans la procédure

– la procédure de médiation est rendue plus lisible et quelques petites adaptations ont été apportées à la demande du terrain (p.ex. le jeune ne doit pas consentir à la médiation devant le juge ou le procureur du Roi, mais uniquement après, devant le service de médiation)

– La compétence du magistrat de liaison est mieux démarquée par rapport aux compétences des communautés en matière de placement.

Comme annoncé, l'entrée en vigueur aura lieu en phases, à négocier avec les Communautés.

Ces négociations sont toujours en cours et seront intensifiées à partir de cette semaine, puisque la ministre envisage d'aboutir à des accords de coopération avant la fin de l'année.

Sans vouloir ni pouvoir se prononcer au nom des ministres communautaires en ce qui concerne leurs compétences, elle peut déjà annoncer les éléments suivants pourront être réalisés avant fin 2006:

– L'installation de 27 criminologues au niveau des parquets et tribunaux de la jeunesse. Ils s'occuperont entre autres du premier contact avec le jeune et sa famille au niveau du parquet, du renvoi du jeune à la médiation et à la concertation restauratrice en groupe, de l'accompagnement du jeune dans le cadre de l'élaboration de son projet de réparation, et le cas échéant, du renvoi de parents aux services de stage parental

– L'installation des 2 magistrats de liaison annoncés

– La mise en œuvre de la mesure du projet élaboré par le jeune, qui – comme la ministre vient de le dire – sera accompagné par le criminologue annoncé;

– les conditions de placement seront mises en vigueur, ce qui permettra aux IPPJ de se concentrer sur les jeunes qui y trouvent vraiment leur place;

– In verband met het veelbesproken huisarrest wordt in het wetsontwerp opgenomen dat de controle op de naleving van die maatregel niet de dienst voor jeugdbescherming maar wel de politie toekomt, waarbij de politie die dienst op de hoogte houdt.

– Inzake de ouderstage werden verduidelijkingen aangebracht: het verband met het gedrag van de minderjarige wordt sterker aangegeven. Er wordt ook gepreciseerd dat de stage de jongere ten goede moet komen.

– Iedereen die de minderjarige in rechte of in feite onder zijn bewaring heeft, wordt bij de procedure betrokken.

– De tekst over de bemiddelingsprocedure is vlotter gesteld, en er werden enkele kleine aanpassingen doorgevoerd, op verzoek van de mensen in het veld (zo moet de jongere bijvoorbeeld niet met de bemiddeling instemmen voor de rechter of de procureur des Konings, doch pas later, voor de bemiddelingsdienst).

– De bevoegdheid van de verbindingsmagistraat wordt beter afgebakend ten opzichte van de bevoegdheden van de gemeenschappen wat plaatsing betreft.

Zoals aangekondigd, zal de inwerkingtreding plaatsvinden in fases, waarover met de Gemeenschappen moet worden onderhandeld.

Die onderhandelingen zijn nog steeds aan de gang, en zullen vanaf deze week intenser worden gevoerd, aangezien de minister van plan is vóór het jaareinde tot samenwerkingsakkoorden te komen.

Zonder zich te kunnen noch te willen uitspreken in naam van de gemeenschapsministers wat hun bevoegdheden betreft, kan de minister nu reeds aankondigen dat vóór het einde van 2006 de volgende zaken zullen kunnen worden verwezenlijkt.

– Bij de jeugdparquetten en jeugdrechtbanken worden 27 criminologen aangesteld. Zij zullen onder meer zorgen voor het eerste contact van het parket met de jongere en zijn familie, voor de doorverwijzing van de jongere naar bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg, voor de begeleiding van de jongere in het kader van het door hem uitgewerkte herstelproject, alsmede, in voorkomend geval, voor de doorverwijzing van de ouders naar een dienst voor ouderstage.

– De twee aangekondigde verbindingsmagistraten zullen worden aangesteld.

– De maatregel inzake het door de jongere uitgewerkte project wordt ten uitvoer gelegd, iets waarbij – zoals de minister daarnet al aangaf – die jongere zal worden begeleid door de aangekondigde criminoloog.

– De plaatsingsvoorwaarden treden in werking, waardoor de gemeenschapsinstellingen (GI) zich zullen kunnen toespitsen op de jongeren die daar echt op hun plaats zijn.

– pour les jeunes de moins de 12 ans, la limitation du nombre de mesures qui peuvent être imposée, entrera en vigueur. Ainsi que la possibilité de requalifier la situation en «mineur en danger»

– les parents seront systématiquement convoqués et risquent une sanction s'ils n'y donnent pas suite.

– le juge devra appliquer les nouveaux critères de décision, en vue d'une motivation précise, et il devra déterminer la durée des mesures de placement et motiver le cumul de plusieurs mesures

– le juge doit respecter une liste de priorités (d'abord médiation, puis projet du jeune, puis autre mesure et en dernier ressort le placement). Attention: cette mesure ne peut entrer en vigueur en 2006 pour autant que les mesures concernées sont déjà disponibles ... (p.ex. la médiation est plus répandue en Flandre qu'en Wallonie. La concertation restauratrice en groupe est jusqu'ici limitée à quelques arrondissements en Flandre).

Dès le début 2007, elle envisage de:

– systématiser l'envoi d'une copie de tous les jugements et ordonnances au jeune, à ses parents ET à son avocat;

– une partie des mesures portant sur le dessaisissement pourra déjà être exécutée: l'installation d'une chambre spécialisée au sein de chaque tribunal de la jeunesse dès mi-2007;

– le stage parental pourra être mis en œuvre, pour autant que les Communautés soient en mesure de mettre en place les services nécessaires, financés à 100% par le fédéral;

– la médiation au niveau du parquet pourra être mise en œuvre, si les Communautés sont dans la mesure d'investir le cofinancement du fédéral;

– la formation approfondie des magistrats pourra être mise en route.

Les autres mesures suivront en 2008.

*
* *

Mme Laurette Onkelinx, vice-premier ministre et ministre de la Justice, souligne que le présent projet de loi a pris une importance considérable. Il répond à la nécessité de moderniser la loi de 1965, actuellement en vigueur, en excluant notamment l'impunité. De nombreuses réponses à la délinquance des jeunes sont ainsi proposées aux magistrats, pour qu'ils puissent prendre

– Voor de jongeren die nog geen 12 jaar oud zijn treedt de inperking van het aantal maatregelen dat kan worden opgelegd in werking. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid de situatie de nieuwe omschrijving «problematiese opvoedingssituatie» te verlenen.

– De ouders zullen stelselmatig worden opgeroepen, en zij dreigen een straf op te lopen als zij aan die oproeping geen gevolg geven.

– De rechter zal de nieuwe beslissingscriteria moeten toepassen met het oog op een nauwkeurige motivering; voorts zal hij de duur van de plaatsingsmaatregelen moeten bepalen en met redenen moeten omkleden waarom hij desgevallend verschillende maatregelen tegelijkertijd oplegt.

– De rechter moet een volgorde van prioriteiten in acht nemen (eerst bemiddeling, dan het project van de jongere, vervolgens een andere maatregel, en in laatste instantie plaatsing). Belangrijk is dat één en ander maar in werking kan treden in 2006 voor zover de betrokken maatregelen reeds toepasbaar zijn (zo is de bemiddeling beter verspreid in Vlaanderen dan in Wallonië; herstelgericht groepsoverleg wordt tot dusver in slechts een paar Vlaamse arrondissementen toegepast).

Vanaf begin 2007 zullen de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

– er zal systematisch een kopie van alle vonnissen en beschikkingen worden gestuurd naar de jongere, diens ouders EN diens advocaat;

– een deel van de maatregelen betreffende de uithandengeving zal reeds kunnen worden uitgevoerd; zo zal iedere jeugdrechtbank beschikken over een gespecialiseerde kamer vanaf midden 2007;

– de ouderstage kan worden opgestart, op voorwaarde dat de gemeenschappen in de mogelijkheid zijn tegen dan de nodige diensten op te richten, met een 100% geldende financiering;

– de bemiddeling op het niveau van het parket kan van start gaan als de gemeenschappen evenveel geld op tafel kunnen leggen als de federale overheid;

– aan de magistraten kan een grondige opleiding worden verstrekt.

De overige maatregelen zijn gepland voor 2008.

*
* *

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, onderstreept dat het belang van dit wetsontwerp wel zeer groot is geworden. Het beantwoordt aan de noodzaak de vigerende wet van 1965 te moderniseren door met name straffeloosheid uit te sluiten. Zo krijgen de magistraten heel wat middelen ter beschikking om de jeugddelinquentie aan te pakken en

les mesures les plus efficaces pour chaque cas particulier. Sont ainsi envisagés: les activités d'intérêt général, les mesures de médiation, l'assignation à résidence, le dessaisissement ou encore le stage parental. Sur ce dernier point en particulier, la ministre rappelle que ce stage ne s'adresse pas aux parents débordés dont les enfants auraient commis une infraction, mais bien aux parents démissionnaires. Plus de moyens ont également été donnés aux juges de la jeunesse.

Le budget prévu pour la bonne mise en œuvre de la loi en projet sera conséquent. Rien que pour le secteur de la Justice, ce seront près de 20 millions d'euros qui seront nécessaires et pour la régie des bâtiments avec le nouveau centre fédéral, 25 millions. Des dépenses devront par ailleurs être également prévues pour le secteur de la santé. Il conviendra toutefois de s'accorder avec les communautés pour assurer une mise en œuvre aussi rapide que possible, celles-ci étant compétentes dans de nombreux domaines visés par la future loi.

II. — DISCUSSION ET VOTES

A. Projet de loi n° 1467

1. Discussion

La ministre annonce que certains articles du projet loi doivent être adaptés à la suite de la nouvelle législation relative aux tribunaux d'application des peines¹.

Sur le plan linguistique, dans le texte français de l'article 45 du projet, les mots «magistrat auxiliaire» doivent être remplacés par la dénomination actuellement en vigueur de «magistrat d'assistance».

Les corrections légistiques concernent les articles 31, 42, 43 et 45 du projet, dans lesquels il convient d'insérer la référence au «juge au tribunal de l'application des peines» et au «substitut du procureur du Roi spécialisé en application des peines».

Par ailleurs, il y a lieu d'intervertir chaque fois les mots «les magistrats de liaison en matière de jeunesse» et les mots «les magistrats d'assistance» ou «les magistrats fédéraux».

¹ DOC 51 1960/010, adopté à la Chambre le 30 mars 2006 et adopté sans modification par la commission de la Justice du Sénat le 18 avril 2006.
L'assemblée plénière du Sénat se prononcera sur ce texte le 4 mai 2006.

om voor elk specifiek geval de meest doeltreffende maatregelen te kunnen nemen. Denken we maar aan activiteiten van algemeen nut, bemiddeling, huisarrest, uithandengeving of nog ouderstage. Inzonderheid wat dat laatste punt betreft, herinnert de minister eraan dat die stage niet is bedoeld voor ouders die hun taak niet meer aankunnen en van wie het kind een misdrijf heeft begaan, maar voor ouders die onverschillig staan tegenover hun opvoedkundige taak. Voorts kregen ook de jeugdrechters meer middelen toegekend.

Er zal een aanzienlijk budget worden uitgetrokken om ervoor te zorgen dat de ontworpen wet naar behoren ten uitvoer kan worden gelegd. Alleen al Justitie heeft daartoe bijna 20 miljoen euro nodig en de Regie der gebouwen 25 miljoen euro, voor de bouw van een nieuw federaal centrum. Ook de sector van de gezondheidszorg zal als gevolg van deze wet uitgaven moeten doen. Voor een zo spoedig mogelijke tenuitvoerlegging zal wel nog een akkoord moeten worden gesloten met de gemeenschappen, omdat die bevoegd zijn voor heel wat aangelegenheden die bij de in uitzicht gestelde wet worden geregeld.

II. — BESPREKING EN STEMMINGEN

A. Wetsontwerp 1467

1. Bespreking

De minister deelt mee dat enkele artikelen van het wetsontwerp moeten worden aangepast ingevolge de nieuwe wetgeving in verband met de strafuitvoeringsrechtbanken¹.

Op taalkundig vlak dienen in de Franse versie van artikel 45 van het ontwerp de woorden «*magistrat auxiliaire*» te worden vervangen door de thans geldende benaming «*magistrat d'assistance*».

De wetgevingstechnische verbeteringen betreffen de artikelen 31, 42, 43 en 45 van het ontwerp waarin de verwijzing naar de «rechter in de strafuitvoeringsrechtbank» en de «substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken» moet opgenomen worden.

Voorts moeten de woorden «de verbindingsmagistraten in jeugdzaken» telkens van plaats worden verwisseld met de woorden «de bijstandsmagistraten» of «de federale magistraten».

¹ DOC 51 1960/010, aangenomen in de Kamer op 30 maart 2006 en ongewijzigd aangenomen door de commissie voor de Justitie van de Senaat op 18 april 2006.
De plenaire vergadering van de Senaat zal zich op 4 mei 2006 over deze tekst uitspreken.

Le texte de ce projet de loi tient donc déjà compte des modifications apportées au Code judiciaire qui sont rendues nécessaires par un autre projet de loi examiné par le Parlement (doc. Sénat 3-1127).

La commission est disposée à apporter ces corrections.

Le Sénat a souscrit à ces corrections d'ordre purement technique le 24 avril 2006.

*
* *

Interventions des membres

M. Tony Van Parys (CD&V) se réjouit que le gouvernement permette, par la présente loi en projet, que les tribunaux de la jeunesse puissent prononcer des sanctions à l'encontre des mineurs délinquants. Cette amélioration notoire va permettre de disposer désormais d'un droit pénal de la jeunesse efficace et d'éviter à l'avenir une impunité trop souvent de mise à l'heure actuelle en raison de la procédure en dessaisissement.

Il est essentiel d'envoyer un signal clair à la population par le biais de ce projet de loi, que le CD&V approuve. L'intervenant appelle toutefois la ministre de la Justice à s'engager pour que les fonds nécessaires à la bonne mise en œuvre de cette nouvelle loi soient débloqués, en suffisance et dans les temps. Il ne faut en effet pas perdre de vue que de nombreux moyens seront nécessaires, notamment pour assurer le financement du stage parental, remplir le cadre des chambres de la jeunesse, mettre en place la médiation réparatrice ou encore garantir l'effectivité de la prolongation des mesures de protection des mineurs délinquants jusqu'à l'âge de 23 ans. Il est primordial que l'Etat fédéral contribue au financement de ces différentes mesures.

M. Van Parys souhaiterait obtenir quelques précisions de la part de la ministre par rapport à la prolongation des mesures de surveillance jusqu'à l'âge de 23 ans. En effet, il semblerait que, dans son exposé des motifs, la ministre souhaite assortir cette prolongation de certaines conditions, alors que l'article en question reste pourtant muet en la matière.

Il est important que le législateur intervienne maintenant. Il ne doit pas non plus perdre de vue que si ce

De tekst van dit ontwerp houdt dus reeds rekening met de wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek die het noodzakelijk gevolg zijn van een ander wetsontwerp dat op hetzelfde ogenblik door het Parlement wordt behandeld (Stuk Senaat 3-1127).

De commissie is bereid om deze verbeteringen aan te brengen.

De Senaat heeft met deze louter technische verbeteringen ingestemd op 24 april 2006.

*
* *

Opmerkingen van de leden

De heer Tony Van Parys (CD&V) vindt het positief dat de regering er, via het ter bespreking voorliggende wetsontwerp, voor zorgt dat de jeugdrechtbanken voortaan straffen kunnen uitspreken tegen de minderjarige delinquenten. Dankzij die duidelijke verbetering beschikken we voortaan over een doeltreffend jeugdstrafrecht en wordt in de toekomst voorkomen dat de betrokken jongeren al te makkelijk vrijuit gaan, zoals dat vandaag nog te veel gebeurt als gevolg van de procedure tot uithandengeving.

Het is van wezenlijk belang dat de bevolking via dit wetsontwerp, waar CD&V achter staat, een sterk signaal ontvangt. Toch dringt de spreker er bij de minister van Justitie op aan dat zij zich ertoe zou verbinden voldoende lang de nodige middelen vrij te maken om de correcte tenuitvoerlegging van de wet te garanderen. We mogen immers niet uit het oog verliezen dat de uitvoering van de nieuwe wet heel wat middelen vergt, met name om de ouderstages goed te financieren, de jeugdkamers te bestaffen, herstelbemiddeling in te voeren of nog de doeltreffendheid te garanderen van de verlenging, tot de leeftijd van 23 jaar, van de beschermingsmaatregelen die ten aanzien van de minderjarige delinquenten werden genomen. Het is van wezenlijk belang dat de federale Staat bijdraagt tot de financiering van al die maatregelen.

Voorts vraagt de heer Van Parys de minister enkele nadere preciseringen omtrent de verlenging van de toezichtsmaatregelen tot de leeftijd van 23 jaar. Afgaande op de memorie van toelichting zou men immers kunnen denken dat de minister die verlenging aan een aantal voorwaarden wenst te onderwerpen, terwijl daar in het corresponderende artikel niets van terug te vinden is.

Het is zaak dat de wetgever nú optreedt. Tevens mag hij niet vergeten dat dit wetsontwerp weliswaar een grote

projet de loi représente un pas en avant non négligeable, de nombreuses autres propositions, non moins intéressantes, sont encore sur la table. Il en va ainsi de la réforme du ministère public, du juge de proximité, de la problématique autour de la réforme des polices avec notamment la volonté de renforcer la police locale ou encore des sanctions administratives. Si ces dernières pourraient s'avérer fort efficaces, force est de constater que la législation actuelle ne permet pas de les utiliser à bon escient. D'autres avancées doivent donc encore être réalisées d'ici la fin de cette législature, si l'on veut répondre efficacement aux problèmes rencontrés.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) constate que de nombreux quartier bruxellois se retrouvent actuellement sous la pression d'une criminalité juvénile grandissante, en raison de l'impunité de fait qui règne.

Si cette problématique est absolument fondamentale, le retard enregistré par le gouvernement en la matière est conséquent. Alors qu'aucune décision n'a pu être prise lors de la législature précédente, force est de constater que le gouvernement actuel perd lui aussi beaucoup de temps. Ainsi, l'entrée en vigueur du présent projet de loi est fixé pour le 1er janvier 2009, pour des raisons de pertes de temps dans la phase de préparation.

Outre ce retard considérable, la présente loi en projet ne constitue pas une réponse valable aux problèmes que connaît la Belgique. Le texte est par ailleurs incohérent et illisible. Il n'est ainsi toujours pas possible de sanctionner de manière effective des mineurs délinquants de moins de 16 ans. De même, le placement de jeunes dans un centre fermé sera désormais plus compliqué.

Si l'intervenant est toutefois favorable à la mise en place de chambres de la jeunesse, il déplore que les jeunes de moins de 16 ans ne puissent y comparaître. Cela retire pratiquement toute effectivité à cette nouvelle disposition.

Ce projet de loi représente incontestablement un recul par rapport à la situation actuelle, qui n'est pourtant déjà pas enviable. Les mesures envisagées sont beaucoup trop laxistes.

M. Melchior Wathelet (cdH) estime que le présent projet de loi s'inscrit dans la bonne direction, en augmentant les mesures qui peuvent être prises par les magistrats, lors d'une infraction commise par un mineur. Bien sûr, s'il est satisfait du texte tel que rédigé actuellement, quelques points auraient tout de même pu être modifiés. Il en va ainsi par exemple de la possibilité pour

stap vooruit betekent, maar dat daarnaast nog tal van andere, niet minder interessante wetsvoorstellen nog steeds ter tafel liggen, bijvoorbeeld in verband met de hervorming van het openbaar ministerie, de nabijheidsrechters, het vraagstuk van de politiehervorming (met, onder andere, het voornemen om de lokale politie te versterken) en de administratieve sancties. Laatstgenoemde initiatieven mogen dan al doeltreffende oplossingen aanreiken, in de huidige stand van de wetgeving is het echter onmogelijk er weldoordacht gebruik van te maken. Wil men doeltreffend kunnen inspelen op al die problemen, dan moet er tegen het einde van de deze zittingsperiode nóg meer vooruitgang worden geboekt.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) stelt vast dat heel wat wijken in Brussel momenteel te kampen hebben met almaar meer jeugdcriminaliteit, precies omdat er in de feiten straffeloosheid heerst.

Hoewel het hier om een fundamenteel vraagstuk gaat, heeft de regering terzake enorm getalmd. Al tijdens de vorige zittingsperiode bleek het onmogelijk in deze aan gelegenheid beslissingen te nemen en ook de huidige regering verliest zeeën van tijd. Zo moest de inwerkingtreding van de in uitzicht gestelde wet worden uitgesteld tot 1 januari 2009 ingevolge tijdverlies tijdens de voorbereidingsfase ervan.

Naast die aanzienlijke vertraging is er ook het probleem dat de ontworpen wet géén afdoend antwoord biedt op de problemen die België doormaakt. Bovendien is de tekst incoherent en onleesbaar. Zo is het nog steeds niet mogelijk minderjarige delinquenten van jonger dan 16 jaar écht te straffen. Ook zal het voortaan moeilijker zijn jongeren in een gesloten centrum te plaatsen.

De spreker staat weliswaar gunstig tegenover de oprichting van jeugdkamers, maar betreurt dat wie nog geen 16 is daar niet voor kan verschijnen. Daardoor verliest de nieuwe bepaling vrijwel al haar nut.

Het wetsontwerp zet ontegensprekelijk een stap terug ten opzichte van de huidige toestand, die al behoorlijk belabberd is. De in uitzicht gestelde maatregelen zijn veel te laks.

Volgens *de heer Melchior Wathelet (cdH)* gaat het ter bespreking voorliggende wetsontwerp in de goede richting, doordat de magistraten voortaan méér maatregelen kunnen nemen wanneer een minderjarige een misdrijf begaat. Uiteraard draagt de huidige tekst zijn goedkeuring weg, al had een aantal punten kunnen worden bijgestuurd. Zo zou de minderjarige zich moe-

un mineur d'être assisté par un avocat, y compris dans le cadre de la médiation. Il aurait également été souhaitable de plus insister sur l'ensemble des initiatives pré-torienne qui avaient été prises dans divers parquets au niveau national, notamment face à des jeunes qui étaient en aveux ou pris en flagrant délit ou prévoyant un certain nombre de mesures d'éducation ou de formation qui permettaient aux jeunes de rentrer dans le cadre d'une médiation pénale. Dès lors, si le projet de loi prévoit un certain nombre de mesure permettant d'apporter une réponse rapide aux infractions commises, il aurait probablement été intéressant d'en élargir le spectre, toujours dans le souci de réagir le plus rapidement possible.

Concernant plus particulièrement le stage parental, il rappelle que celui-ci ne peut être imposé que dans les cas où des mesures ont été imposées au mineur par le juge et que le parent manifeste un désintérêt caractérisé à l'égard de la délinquance de leur enfant. En dehors de ce cas précis, aucune véritable sanction n'existe. L'on pourrait ainsi par exemple prévoir une astreinte que le juge pourrait imposer à un parent qui refuserait continuellement de s'inscrire à un stage parental. Il semble tout à fait logique d'imposer également un stage parental, à un parent qui démontrerait un désintérêt général vis-à-vis de son enfant.

Il pense également qu'il faut veiller à ce que la victime d'une infraction commise par un mineur puisse être informée de manière appropriée.

L'intervenant attire enfin l'attention sur les moyens nécessaires pour la bonne mise en œuvre de la loi en projet. Ainsi, s'il est très positif d'élargir le panel des mesures à prendre par le juge de la jeunesse, il ne faudrait pas que ce dernier ait à renoncer à une mesure qu'il estime nécessaire par manque de moyens. Par ce projet de loi, le législateur donne un signal fort. Il crée une attente de la part de la population, qui ne doit pas être freinée par une absence de moyens.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) met en garde contre l'illusion que cette loi réponde aux attentes de sécurité, car l'on agit ici après le délit commis. Ceci dit, elle pense que le présent projet de loi permettra d'apporter un certain nombre de solutions à la situation actuelle. Son parti est assurément partisan d'une approche protectionnelle de cette problématique. Ecolo avait d'ailleurs déposé une proposition de loi en début de législature, favorisant la réparation, la médiation et le projet prsonnel du jeune, car ces mesures diminuent la récidive et sont à

ten kunnen laten bijstaan door een advocaat, óók in het kader van de bemiddeling. Tevens ware het wenselijk meer aandacht te besteden aan alle pretoriaanse initiatieven die de diverse parketten op nationaal vlak al hebben genomen, met name ten aanzien van jongeren die tot bekentenissen waren overgegaan of die op heterdaad waren betrapt; het ging meer in het bijzonder om opvoedkundige maatregelen of om opleidingsmaatregelen die het mogelijk maakten dat op de jongeren een strafbemiddelingsprocedure werd toegepast. Het wetsontwerp bevat dus weliswaar een aantal maatregelen op grond waarvan men snel kan optreden tegen misdrijven, maar het ware wellicht interessanter geweest het spectrum ervan uit te breiden en aldus nog meer ruimte te scheppen voor een zo spoedig mogelijk optreden.

Meer bepaald in verband met de ouderstage herinnert hij eraan dat deze slechts kan worden opgelegd als de rechter de minderjarige maatregelen heeft opgelegd en de ouder blijk geeft van duidelijke onverschilligheid ten opzichte van het misdrijf van het kind. Buiten dit precieze geval bestaat er geen enkele echte sanctie. Zo zou men bijvoorbeeld in een verplichting kunnen voorzien die de rechter een ouder zou opleggen, als die blijft weigeren zich voor een ouderstage in te schrijven. Het lijkt volkomen logisch ook een ouderstage op te leggen aan een ouder die van een algemene onverschilligheid ten aanzien van zijn kind blijk zou geven.

Hij vindt eveneens dat men er moet op toezien het slachtoffer van een door een minderjarige gepleegd misdrijf naar behoren te kunnen inlichten.

De spreker vestigt ten slotte de aandacht op de middelen die nodig zijn om aan het wetsontwerp behoorlijk uitvoering te geven. Zo is het heel positief dat de door de jeugdrechter te nemen waaier aan maatregelen wordt uitgebreid, maar zou het niet mogen dat die laatste van een zijns inziens vereiste maatregel moet afzien bij gebrek aan middelen. Met dit wetsontwerp geeft de wetgever een sterk signaal. Hij creëert bij de bevolking een verwachting, die door een gebrek aan middelen niet mag worden beknot.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) waarscuwt voor de illusie dat deze wet tegemoet komt aan de verwachtingen inzake veiligheid, want in dezen wordt opgetreden nadat het misdrijf gepleegd is. Desalniettemin gelooft zij dat dit wetsontwerp het mogelijk zal maken een aantal oplossingen voor de huidige situatie te bieden. Haar partij is zeker voorstander van een beschermende benadering van dit vraagstuk. Ecolo had bij het begin van de zittingsperiode overigens een wetsvoorstel ingediend ter bevordering van herstel, bemiddeling en het

ce titre préventives. Celle-ci est heureusement maintenue dans le système développé par la future loi, tout en la mixant avec une approche sanctionnelle pour les plus de 16 ans ayant commis des faits graves. Si cette solution pourrait s'avérer intéressante, il convient toutefois de prévoir une évaluation ultérieure de son impact, pour s'assurer de son effectivité.

Elle n'est toutefois pas favorable au stage parental, tel qu'il a été ici développé. Elle craint en effet qu'il y ait une différence de traitement entre les parents concernés, en fonction de leur milieu socio-culturel. Par ailleurs, si seuls les parents démissionnaires sont visés par cette mesure, ceux-ci ne le sont pas nécessairement par hasard. Là aussi, une évaluation ultérieure s'avérera absolument nécessaire. Elle rappelle le risque de disqualification du parent aux yeux de jeunes dont un des problèmes est de ne pas respecter l'autorité et les parents qui l'incarnent.

Il conviendra également de veiller à ce que l'Etat fédéral, comme les communautés, disposent de moyens suffisants pour assurer l'effectivité de ce projet de loi.

Elle rappelle enfin que la révision de la loi de 1965 était déjà une priorité de son parti lors de la précédente législature, et ne peut donc que se réjouir de la présente réforme, même si toutes ces attentes n'ont pas été rencontrées.

M. Claude Marinower (VLD) se réjouit tout d'abord de la diversité des moyens mis à la disposition des juges par le présent projet.

Il attire ensuite l'attention sur l'importance des moyens à mettre en œuvre pour assurer l'effectivité de la loi en projet. Si l'adoption du projet en tant que telle représente une étape importante, en assurer l'effectivité n'en constitue pas moins une seconde étape tout aussi importante.

Plusieurs points du projet méritent qu'on s'y attarde. Concernant le stage parental, il est assurément positif que le juge puisse désormais l'imposer sans qu'il y ait nécessairement une réquisition du ministère public. Il est également positif que dans le cadre de la médiation, outre les personnes exerçant l'autorité parentale, les personnes qui ont le mineur délinquant sous leur garde en fait ou en droit doivent être prévenues. Beaucoup de choses ont également été dites sur le dessaisissement. Par ailleurs, le projet prévoit la possi-

personnel projet van de jongere, want die maatregelen hebben een milderend effect, en werken in die zin preventief. Die blijft gelukkig behouden in de door de toekomstige wet ontwikkelde regeling, maar wordt tegelijk vermengd met een sanctionerende benadering voor wie ouder dan 16 jaar is en ernstige feiten heeft gepleegd. Als die oplossing interessant zou blijken te zijn, is het echter nodig te voorzien in een latere evaluatie van de invloed ervan, om zich van de doeltreffendheid ervan te vergewissen.

Zij is echter geen voorstander van de ouderstage, zoals die hier is ontwikkeld. Zij vreest immers een verschil in behandeling tussen de betrokken ouders volgens hun sociaal-culturele wereld. Al beoogt deze maatregel voorts alleen de nalatige ouders, die zijn niet noodzakelijkerwijze per toeval zo geworden. Ook in dat opzicht zal later een evaluatie absoluut noodzakelijk zijn. Zij waarschuwt voor het risico dat de ouders als onbekwaam worden afgedaan in de ogen van de jongeren die onder meer met de moeilijkheid kampen dat zij gezag, dat door de ouders wordt belichaamd, niet respecteren.

Men zal er eveneens op moeten toezien dat de federale Staat, zoals de gemeenschappen, over voldoende middelen beschikt om de doeltreffendheid van dit wetsontwerp te waarborgen.

Zij herinnert er tot slot aan dat de herziening van de wet van 1965 al tijdens de vorige zittingsperiode een prioriteit voor haar partij was, en kan zich dus alleen maar verheugen over deze hervorming, zelfs al zijn al haar verwachtingen niet uitgekomen.

De heer Claude Marinower (VLD) is allereerst ingenomen met de verscheidenheid van de door dit wetsontwerp ter beschikking van de rechters gestelde middelen.

Hij vestigt vervolgens de aandacht op het belang van de middelen die moeten worden geboden om de doeltreffendheid van het wetsontwerp te waarborgen. De goedkeuring van het wetsontwerp als zodanig is een belangrijke fase, maar de doeltreffendheid ervan waarborgen, is zeker een tweede net zo belangrijke stap.

Verschillende punten in het wetsontwerp zijn het waard erbij stil te blijven staan. Aangaande de ouderstage is het zeker positief dat de rechter ze voortaan kan opleggen zonder dat er noodzakelijkerwijze een vordering van het openbare ministerie is. Het is ook positief dat in het kader van de bemiddeling, behalve de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, de personen die de minderjarige delinquent feitelijk of rechtens onder hun hoede hebben, moeten worden verwittigd. Er is ook veel gezegd over de uithandengeving. Voorts

bilité de scinder la procédure pénale et civile, aussi bien pour le mineur, que pour les parents, ce qui n'est pas encore possible à l'heure actuelle.

Ce projet de loi est le résultat d'un compromis entre les différentes approches de la problématique de la délinquance juvénile. Il tend à combattre l'impunité et propose des solutions plus efficaces pour répondre aux difficultés rencontrées sur le terrain.

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) a depuis toujours insisté sur l'importance de cette réforme, la loi de 1965 n'étant plus adaptée à la société actuelle.

Si les mineurs ayant commis une infraction doivent être sanctionnés en conséquence, il ne faut pas perdre de vue qu'il s'agit toujours de mineurs. L'accent doit donc avant tout être mis sur la rééducation et la responsabilisation, afin de limiter, autant que faire ce peut, les chances de récidives. Ces jeunes doivent également être sanctionnés rapidement et de manière efficace. L'attention doit aussi être portée sur la réparation des dommages causés, afin de renforcer le sentiment de sécurité de la victime.

L'intervenante rappelle que son parti n'a pas souhaité entrer dans le débat purement symbolique, de savoir s'il convenait de parler de droit protecteur de la jeunesse ou de droit pénal de la jeunesse. Elle ne voit pas en quoi réside la différence entre la création d'une chambre spéciale au sein du tribunal de la jeunesse et celle d'une chambre spéciale au sein du tribunal correctionnel. L'important est avant tout de respecter les droits du mineur, en s'assurant notamment qu'il puisse être placé, en cas de condamnation, dans un centre fermé et non pas dans une prison pour adulte. Elle constate que ce respect du droit des mineurs se retrouve très clairement tout au long du projet.

Si le projet s'annonce de manière positive, de nombreux moyens financiers seront nécessaires. Ainsi, si le modèle adopté aujourd'hui par le législateur échoue, c'est indubitablement le manque de moyens qui en sera la cause.

Elle se réjouit enfin que le Sénat ait adopté un amendement visant à permettre le prononcé d'une sanction, après que des mesures protectrices à l'égard du mineur aient été prononcées. Cet amendement qui avait été soutenu par le groupe sp.a-spirit lors des discussions devant la Chambre n'avait trouvé aucun écho auprès des autres partis.

voorziet het wetsontwerp in de mogelijkheid om de strafrechtelijke en burgerlijke procedure op te splitsen, zowel voor de minderjarige als voor de ouders, wat momenteel nog niet mogelijk is.

Dit wetsontwerp is het resultaat van een compromis tussen de verschillende benaderingen van het vraagstuk van de jeugddelinquentie. Hij streeft ernaar de straffeloosheid te bestrijden en stelt meer doeltreffende oplossingen voor om op de op het terrein ondervonden moeilijkheden een antwoord te bieden.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) heeft altijd al op het belang van deze hervorming gewezen, omdat de wet van 1965 niet meer aan de huidige maatschappij was aangepast.

De minderjarigen die een strafbaar feit hebben geplaagd verdienen dienovereenkomstig te worden bestraft, maar men mag niet uit het oog verliezen dat het nog altijd om minderjarigen gaat. De klemtoon moet dus vooral op heropvoeding en responsabilisering worden gelegd, om de kans op recidive zo veel mogelijk te beperken. Deze jongeren moeten ook snel en op een efficiënte wijze worden gestraft. De aandacht moet voorts gaan naar de vergoeding van de veroorzaakte schade, teneinde het gevoel van veiligheid bij het slachtoffer te versterken.

De spreekster herhaalt dat haar partij niet het louter symbolische debat heeft willen voeren over de vraag of nu over jeugdbeschermingsrecht dan wel over jeugd-sanctierecht moet worden gesproken. Zij ziet niet waarin het verschil berust tussen de oprichting van een speciale kamer in de jeugdrechtbank of in de correctionele rechtbank. Belangrijk is vooral de rechten van de minderjarige te eerbiedigen, door er zich met name van te vergewissen dat hij in geval van veroordeling in een gesloten centrum en niet in een gevangenis voor volwassenen kan worden geplaatst. Zij stelt vast dat de eerbiediging van het recht van de minderjarigen heel duidelijk in het hele wetsontwerp terug te vinden is.

Het wetsontwerp wordt op een positieve wijze aangekondigd, maar toch zullen veel financiële middelen nodig zijn. Als aldus het vandaag door de wetgever goedgekeurde model mislukt, zal dit ongetwijfeld te wijten zijn aan een gebrek aan middelen.

Zij verheugt er zich ten slotte over dat de Senaat een amendement heeft aangenomen waarmee een sanctie kan worden uitgesproken, nadat tot beschermende maatregelen ten opzichte van de minderjarige is beslist. Dit amendement dat door de sp.a-spirit-fractie tijdens de besprekingen in de Kamer werd gesteund, had bij de andere partijen geen enkele weerklank gevonden.

M. Alain Courtois (MR) souligne que depuis plusieurs années, le débat relatif à une réforme en profondeur de la loi de 1965 est clairement posé. Le présent texte est le fruit d'un long travail mené par les commissions de la Justice de la Chambre et du Sénat et a fait l'objet de concertations avec les entités fédérées.

Ce projet contient une série de mesures diversifiées visant à répondre de la manière la mieux adaptée aux faits commis et à la personnalité du jeune délinquant.

Il y a dans ce projet des avancées importantes qui permettent de répondre aux problèmes des acteurs de la jeunesse. Il existe ainsi un équilibre intéressant entre l'aspect éducatif et sanctionnel. La sanction doit être adaptée aux faits commis et avoir un apport éducatif. Elle doit également tenir compte de la place du jeune et faire en sorte, lorsqu'une sanction s'avère nécessaire, de l'intégrer dans la société.

Pour le groupe MR, la loi du 8 avril 1965 devait être adaptée en tenant compte de différents éléments nouveaux tels que:

- la prise en considération de l'évolution de la délinquance juvénile. On constate en effet que le mineur délinquant commet des faits de plus en plus violents de plus en plus jeune. Les jeunes d'aujourd'hui ne sont plus les mêmes que ceux d'il y a 40 ans, notamment en ce qui concerne leur perception et leur réalité avec l'autorité;
- La réponse au sentiment d'impunité à l'égard des mineurs délinquants ressenti par la société;
- La responsabilisation du mineur délinquant et de ses parents;
 - la place à accorder à la victime;
 - les garanties juridiques à accorder au mineur délinquant.

Le projet contient plusieurs dispositions à ces préoccupations.

L'intervenant est assez satisfait des mesures visant la responsabilisation des parents. Désormais, les parents seront informés dès que le mineur ayant commis une infraction est pris en charge par les forces de l'ordre et aux stades suivants de la procédure. Si les personnes qui exercent l'autorité parentale sur le mineur manifestent un désintérêt caractérisé à l'égard de la délinquance de ce dernier, ils pourront être amenés à

De heer Alain Courtois (MR) benadrukt dat sinds verscheidene jaren het debat over een diepgaande hervorming van de wet van 1965 duidelijk is gesteld. Deze tekst is de vrucht van langdurige werkzaamheden door de commissies voor de Justitie van de Kamer en de Senaat en er is ook met de deelgebieden overleg over gepleegd.

Dit wetsontwerp bevat een reeks gediversifiëerde maatregelen om op de meest passende manier een antwoord te bieden op de gepleegde feiten en in te spelen op de persoonlijkheid van de jonge delinquent.

Met dit wetsontwerp wordt aanzienlijke vooruitgang geboekt, wat het mogelijk maakt in te spelen op de problemen van degenen die zich met de jeugd bezighouden. Zo is er een interessant evenwicht tussen het aspect opvoeding en het aspect sanctie. De sanctie moet aangepast zijn aan de gepleegde feiten en moet een educatieve inbreng hebben. Ze moet tevens rekening houden met de plaats van de jongere en, ingeval een sanctie nodig blijkt, moet ze erop gericht de jongere te integreren in de maatschappij.

De MR-fractie vond dat de wet van 8 april 1965 moest worden aangepast rekening houdend met verschillende nieuwe elementen, zoals :

- het in aanmerking nemen van de evolutie van de jeugddelinquentie. Men constateert immers dat de minderjarige delinquent op almaar jongere leeftijd almaar gewelddadiger feiten pleegt. De jongeren van vandaag zijn niet meer dezelfde als die van 40 jaar geleden, onder meer wat hun perceptie en hun relatie tot het gezag betreft;
- het antwoord op het gevoel van straffeloosheid ten aanzien van de minderjarige delinquenten dat de samenleving heeft;
- de aansprakelijkheid van de minderjarige delinquent en van zijn ouders;
- de plaats van het slachtoffer;
- de rechtswaARBorgen die aan de minderjarige delinquent moeten worden geboden.

Het wetsontwerp bevat verschillende bepalingen die recht doen aan die bezorgdheden.

De spreker is vrij tevreden over de bepalingen die beogen de verantwoordelijkheid van de ouders te stimuleren. Voortaan zullen de ouders op de hoogte worden gebracht van zodra de minderjarige die een strafbaar feit heeft gepleegd door de ordediensten wordt ingerekend en ook tijdens de daaropvolgende stadia van de procedure. Als de personen die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen duidelijk onverschil-

accomplir un stage parental. Un accompagnement pourra également être effectué par les communautés dans une perspective d'assistance.

Toutefois, il reste plus réservé pour ce qui concerne les dispositions relatives au dessaisissement telles qu'elles ont été modifiées par le Sénat. Il y est précisé qu'une chambre spécifique du tribunal de la jeunesse sera compétente. Il s'agit là d'un mauvais signal. Après avoir tout essayé pour ramener le jeune dans le droit chemin et que celui-ci persiste dans la délinquance, le magistrat doit avoir la possibilité de lui adresser un signal clair. Le juge doit pouvoir renvoyer le jeune au tribunal «des adultes» dans l'espoir qu'il prendra conscience de la gravité de la situation.

Le texte modifié par le Sénat restreint par ailleurs les possibilités offertes aux juges de la jeunesse. Or, dans certains cas, celui-ci doit pouvoir faire comprendre au mineur délinquant qu'il est allé trop loin et que par conséquent il est renvoyé devant le tribunal des adultes. Le message doit pouvoir être très clair même si l'on n'est pas en présence d'un récidiviste.

Réponses de la ministre de la Justice

Mme Laurette Onkelinx, vice-premier ministre et ministre de la Justice, précise, concernant la possibilité de prolonger les mesures de surveillance jusqu'à l'âge de 23 ans, que l'article 37 de la loi de 1965 prévoit déjà une série de prolongations possibles jusqu'à l'âge de 20 ans. Avec le projet de loi, on passe de 20 à 23 ans, dans les cas suivants:

– lorsque l'intéressé a commis un fait qualifié infraction après l'âge de 16 ans (art. 37, §3, 2°);

– pour des faits graves commis par un jeune entre 12 et 17 ans qui, s'ils avaient été commis par des adultes, auraient pu être sanctionnés par une peine privative de liberté de plus de 10 ans. Le jeune doit en outre faire l'objet d'une mesure de placement. La prolongation se limite à la surveillance.

Ce projet fait naître un réel espoir. Dès lors, il est clair que les délais d'exécution revêtent une importance considérable. La date de 2009 retenue par la loi en projet est une date butoir. La difficulté est ici la mise en place d'un centre fédéral fermé, qui ne peut bien sûr se faire en quelques jours. Par contre, les autres mesures débiteront rapidement. Ainsi, un plan a été établi au niveau fédéral pour dégager des possibilités d'application de toute une série de dispositions dès 2006 et de la

lig réageren op de door hem gepleegde feiten, zullen ze ertoe kunnen worden verplicht een ouderstage te volgen. Tevens zullen ze worden begeleid door de gemeenschappen met het oog op bijstand.

Hij is echter minder enthousiast over de bepalingen met betrekking tot de uithandengeving zoals die door de Senaat werden gewijzigd. Daarin wordt gepreciseerd dat een specifieke kamer van de jeugdrechtbank bevoegd zal zijn. Zo wordt een verkeerd signaal uitgestuurd. Nadat de magistraat alles heeft geprobeerd om de jongere weer op het rechte pad te brengen en die toch in de delinquentie volhardt, moet hij de mogelijkheid krijgen om hem een duidelijk signaal te geven. De rechter moet de jongere kunnen verwijzen naar de «volwassenenrechtbank» in de hoop dat hij zich zal bewust worden van de ernst van de situatie.

Voorts beperkt de door de Senaat gewijzigde tekst de mogelijkheden die worden geboden aan de jeugdrechters. In sommige gevallen moeten die delinquente minderjarige echter aan het verstand kunnen brengen dat hij te ver is gegaan en dat hij daarom naar de «rechtbank voor volwassenen» wordt verwezen. De boodschap moet zeer duidelijk overkomen, zelfs als men niet met een recidivist te maken heeft.

Antwoorden van de minister van Justitie

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, preciseert in verband met de mogelijkheid de toezichtsmaatregelen te verlengen tot de leeftijd van 23 jaar dat artikel 37 van de wet van 1965 reeds in een aantal verlengingen tot de leeftijd van 20 jaar voorziet. Met het wetsontwerp gaat men van 20 naar 23 jaar, in de volgende gevallen :

– als de betrokkene een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd na de leeftijd van 16 jaar (artikel 37, § 3, 2°);

– voor ernstige feiten gepleegd door een jongere tussen 12 en 17 jaar, die, mochten ze door een volwassene zijn gepleegd, zouden kunnen worden gestraft met een vrijheidsstraf van meer dan 10 jaar. De jongere dient bovendien het voorwerp te zijn van een plaatsingsmaatregel. De verlenging is beperkt tot toezicht.

Dit wetsontwerp wekt echte verwachtingen. Het is derhalve duidelijk dat de uitvoeringstermijnen heel belangrijk zijn. De datum van 2009 waarvoor in het wetsontwerp is gekozen, is een deadline. De moeilijkheid die hier rijst, is de oprichting van een gesloten federaal centrum, wat uiteraard niet in enkele dagen tijd zijn beslag kan krijgen. De andere maatregelen zullen daarentegen spoedig van kracht zijn. Zo werd op federaal niveau een plan opgesteld om reeds vanaf 2006 te zor-

plus grande partie en 2007. Toutefois, si le gouvernement a indubitablement la volonté d'accélérer le processus le plus possible, il y a de nombreuses mesures qui, même si elles sont financées par le fédéral, dépendent des communautés. Il en va ainsi par exemple du stage parental. Les communautés auront donc également un rôle fondamental à jouer en la matière, pour garantir l'effectivité de la loi en projet.

Au niveau des sanctions administratives, la ministre reconnaît que du travail doit encore être fourni en la matière. Il y a eu ainsi déjà quelques discussions autour des possibilités d'étendre le champ d'application de ces sanctions.

Si le stage parental est considéré comme une sanction, il est organisé par les communautés pour qu'il puisse également être bien pris en compte comme soutien à la famille. Dans cette optique, la France connaît actuellement des projets de stage parental pour les parents qui ne se préoccuperaient absolument pas du décrochage scolaire de leur enfant.

Il est également évident que des évaluations de la future loi seront nécessaires, afin de s'assurer que tout fonctionne correctement et, si cela s'avérait nécessaire, la modifier pour corriger le tir.

Répliques des membres

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) aimerait savoir pour quand précisément le nouveau centre fédéral fermé est prévu? L'Etat dispose-t-il par exemple déjà d'un terrain adéquat?

La ministre de la justice précise qu'aucun terrain n'a encore été trouvé pour l'instant, si ce n'est à Tirlémont. L'idéal serait toutefois de trouver un terrain dans la région bilingue de Bruxelles-capitale, ce qui n'est évidemment pas une tâche évidente, compte tenu de la situation urbanistique de la région.

M. Laeremans souligne qu'il est impératif qu'une telle institution soit située à Bruxelles en raison de son caractère bilingue. Tirlémont doit donc être exclu.

gen voor toepassingsmogelijkheden van een hele reeks van bepalingen en voor de meeste vanaf 2007. De regering streeft er weliswaar ontegenzeggelijk naar het proces zoveel mogelijk te versnellen, maar er zijn tal van maatregelen die wel door de federale overheid worden gefinancierd, maar toch van de gemeenschappen afhangen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de ouderstage. De gemeenschappen zullen dus eveneens een fundamentele rol moeten spelen in die aangelegenheid, teneinde de doeltreffendheid van de ontworpen wet te waarborgen.

Wat de administratieve sancties betreft, geeft de minister toe dat daaraan nog moet worden geschaafd. Er zijn reeds enkele besprekingen geweest over de mogelijkheden om het toepassingsgebied van die sancties te verruimen.

De ouderstage wordt weliswaar als een sanctie beschouwd, maar ze wordt georganiseerd door de gemeenschappen zodat ze ook als steun aan het gezin in aanmerking kan worden genomen. In dat opzicht lopen in Frankrijk thans een aantal proefprojecten van ouderstage voor ouders die zich er absoluut geen zorgen over maken dat hun kind afhaakt op school.

Het ligt ook voor de hand dat evaluaties van de toekomstige wet nodig zijn teneinde zich ervan te vergewissen dat alles goed werkt en om ze, zo nodig, bij te stellen.

Replieken van de leden

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) wenst te weten voor wanneer het nieuwe gesloten federaal centrum gepland is. Beschikt de Staat bijvoorbeeld al over een geschikt terrein?

De minister van Justitie geeft aan dat tot dusver nog geen enkel perceel werd gevonden, behalve dan in Tienen. Het ware echter ideaal mocht een terrein worden gevonden in het tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wat uiteraard niet gemakkelijk is, gelet op de stedenbouwkundige situatie van dat gewest.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) attendeert erop dat een dergelijke instelling absoluut in Brussel moet gevestigd zijn omdat ze tweetalig is. Tienen moet dus worden uitgesloten.

2. Votes

Art. 1 à 6

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 7 et 8

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix contre 2.

Art. 9 à 59

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 60 à 65

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix contre 2.

*
* *

L'ensemble du projet de loi, tel que corrigé, est adopté par 13 voix contre 2.

B) Projet de loi n° 1951*Votes*

Art. 1 à 27

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix et 2 abstentions.

*
* *

L'ensemble du projet de loi est adopté par 13 voix et 2 abstentions.

*Le rapporteur,**La présidente,*

Hilde CLAES

Martine Taelman

2. Stemmingen

Artikelen 1 tot 6

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 7 en 8

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

Art. 9 tot 59

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 60 tot 65

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

*
* *

Het gehele, aldus verbeterde wetsontwerp wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

B) Wetsontwerp nr.1951*Stemmingen*

Artikelen 1 tot 27

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

*
* *

Het gehele wetsontwerp wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

*De rapporteur,**De voorzitter,*

Hilde CLAES

Martine Taelman